

نمره	متن سؤالات	ردیف
	<p>چگونه ادبیات به زبان نقش هنری می بخشد؟ با بهره گیری از شگردهای هنری مانند: تشبیه، استعاره؛ کنایه و....</p>	۱
	<p>علم بلاغت چند شاخه دارد؟ نام ببرید. سه شاخه: بدیع؛ بیان و معانی</p>	۲
	<p>سروده زیر را از نظر سطح موسیقایی و تناسب های آوایی (واج آرایی، تکرار و جناس) بررسی نمایید. خیزید و خز آرید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است آن برگ رزان بین که بر آن شاخ رزان است گویی به مثل پیرهن رنگرزان است دهقان به تعجب سر انگشت گزان است کاند چمن و باغ نه گل ماند و نه گلنار</p> <p>واج آرایی: صامت های «خ» و «ز» در بیت اول و صامت «ز» در بیت دوم تکرار: واژه «است» پنج بار جناس: واژه های «خزان» و «وزان» در بیت اول</p>	۳
	<p>جاهای خالی را پر کنید: الف- قدیم ترین طبقه بندی انواع ادبی در..... صورت گرفته است. ب- چهار نوع ادبی در یونان باستان عبارتند از : ج- هر چیزی که ذهن ما را به پویایی در آورد..... است. (ادب - متن) د-..... کلامی زیباست که خیال انگیز، عاطفی و تأثیرگذار باشد. (ادبیات - ادب) ه-..... به چگونگی و کیفیت واژگان باز می گر دد. (بلاغت - فصاحت) و- دوره طلایی زبان فارسی در قرن چهارم همراه با شکوفایی روح ایرانی بود که با دانشمندان بزرگی چون..... آغاز شد و با شاعر بلند مرتبه بی نظیری مانند..... ادامه یافت. (فردوسی- محمد بن زکریای رازی) ز- در اصطلاح ادبی شیوه خاص یک اثر ادبی را..... گویند. ح - سبک شخصی هر نویسنده یا شاعر..... است. ط - مشهورترین طبقه بندی سبک بر اساس نظریه..... فیلسوف بزرگ یونانی است. ی - قالب عمده شعر سبک خراسانی..... است و قالب..... در اواخر این دوره رشد می یابد و..... و..... در حال شکل گیری هستند. (مثنوی - غزل - قصیده - ترجیع بند - مسمط) قصیده - غزل - مسمط - ترجیع بند - مثنوی ک- شعر غنایی در عهد سامانی با دو شاعر مشهور..... و..... قوت و استحکام یافت. رودکی و شهید بلخی</p>	۴
	<p>در خوانش دقیق شعر زیر، به چه نکاتی باید توجه کرد؟ نهنگی بچه خود را چه خوش گفت به دین ما حرام آمد کرانه به موج آویز و از ساحل پیرهیز همه دریاست ما را آشیانه</p> <p>یکبار خواندن تمام شعر بدون گسست لحن روایی - داستانی</p>	۵
	<p>سروده زیر را بخوانید و با توجه به قلمرو ادبی « کنایه، تشبیه، مثل و مراعات النظیر » را شناسایی کنید: هر که زین گلشن لبی خندان تر از گل بیدش خاطری فارغ ز عالم چون توکل بیدش خرده ای از مال دنیا در بساط هر که هست جبهه وا کرده ای پیوسته چون گل بیدش صبر بر جور فلک کن تا بر آیی روسفید دانه چون در آسیا افتد تحمل بیدش</p>	۶

	<p>کنایه: لیبی خندان تر از گل داشتن (بسیار خوشحال بودن) جیبۀ واکرده داشتن (خوش اخلاق بودن) روسفید برآمدن (سربلند شدن)</p> <p>تشبیه: مصراع دوم بیت اول - مصراع دوم بیت دوم</p> <p>مَثَل: مصراع دوم بیت سوم مراعات النظیر هم مشخص است.</p>	
۷	چرا به زبان فارسی نو «فارسی دری» هم گفته می شود؟	
۸	پاسخ درست را از میان واژه های داخل کمانک انتخاب کنید.	
	الف- ریشه و مادر زبان امروز ایران (پارسی یا فارسی - اوستا) نامیده می شد.	
	ب- زبان فارسی باستان، زبان دیوانی دوره (اشکانیان - هخامنشیان) است.	
	ج- نخستین دولت اسلامی ایرانی (ساسانیان - طاهریان) بوده است.	
	زبان درباری ساسانیان (پهلوی - دری - میانه) بوده است.	
۹	از نظر تاریخی زبان های ایرانی به چند دسته تقسیم می شوند؟ نام ببرید.	
۱۰	دو نمونه از منظومه های تعلیمی و اخلاقی را که جزء اندرزنامه های منشور هستند و اصل پارسی دارند؛ نام ببرید.	
	درخت آسوریک و یادگار زریران	
۱۱	علت نام گذاری زبان فارسی میانه را بنویسید. چون در مرحله میان فارسی باستان و فارسی نو قرار گرفته است.	
۱۲	دو نمونه از کتاب های معتبر را که در زمان سامانیان به فارسی ترجمه شده اند، نام ببرید.	
	ترجمۀ تفسیر طبری و تاریخ بلعمی	
۱۳	پدر شعر فارسی لقب کیست؟ دلیل خود را بنویسید. رودکی؛ چون شعر پارسی به دست رودکی بنیاد نهاده شد	
۱۴	شرح زیر مربوط به کدام یک از آثار عصر سامانی است؟	
	«این کتاب، تاریخ گذشته ایران به شمار می رود که به دست عده ای از دانشوران خراسان، حدود سال 346 قمری نوشته شده است.»	
	شاهنامه ابومنصوری	
۱۵	چه چیزی سبب شکوفایی حماسه در قرن چهارم شد؟	
	غلبه؛ رواج و حفظ و ارائه آداب و رسوم ملی	
۱۶	عصر اندیشه استقلال ملی ایران هم زمان با کدام دوره است؟	
	سامانیان	
۱۷	شاعر مدیحه سرایی که قصیده ای با موضوع موعظه و نصیحت ساخت چه نام داشت؟	
	کسایی مروزی	
۱۸	ویژگی نثر را در عهد سامانی بنویسید.	
	نثر این دوره ساده و روان است و بیشتر به موضوع های حماسی؛ ملی و تاریخی توجه دارد و هنوز آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال رواج ندارد.	
۱۹	«تاریخ بلعمی» ترجمۀ کدام کتاب است؟ و در اصل به چه زبانی نوشته شده بود؟ تاریخ الرسل و الملوک به زبان عربی	
۲۰	ویژگی های شعر فارسی را در قرن چهارم و نیمۀ اول قرن پنجم بنویسید.	
	1-سادگی فکر و روانی کلام (شاعران می کوشند تا فکر و خیال خود را همانگونه که به خاطرشان می رسد بیان کنند).	
	2- شاعران بیشتر به واقعیت بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنها فقط در قلمرو مسائل اخلاقی بود.	
	3-استفاده از ترکیب های ساده؛ استعاره های دلپذیر و تشبیهات گوناگون و به کارگیری انواع توصیف	

	4- شروع داستان سرایی و قصه پردازی و آوردن حکایت ها و مثل ها	
۲۱	انواع ادبی در شعر دوره سامانیان را نام ببرید. شعر مدحی؛ شعر غنایی و شعر حکمی و اندرزی	
۲۲	چه عاملی باعث می شود که به تعداد شاعران و نویسندگان جهان سبک وجود داشته باشد؟ متفاوت بودن اطلاعات ؛ دانش؛ ذوق و استعداد های آدمی	
۲۳	مضمون عمده اشعار سبک خراسانی را نام ببرید. حماسه؛ مدح ؛ اندرز و.....	
۲۴	ملک الشعرائی بهار برای شعر فارسی چند نوع سبک و دوره قائل است؟ نام ببرید. 1- سبک خراسانی یا ترکستانی (از آغاز شعر فارسی تا قرن ششم) 2- سبک عراقی (از قرن ششم تا قرن دهم) 3- سبک هندی (از قرن دهم تا سیزدهم) 4- سبک بازگشت (قرن سیزدهم) 5- دوره مشروطه 6- دوره معاصر	
۲۵	نمونه های موفق نثر دوره سامانی را نام ببرید. 1- ترجمه تفسیر طبری 2- تاریخ بلعمی 3- التفهیم 4- شاهنامه ابومنصوری	
۲۶	نخستین آثار نظم و نثر فارسی بعد از اسلام در کدام ناحیه پیدا شد؟ سبک آن ها چه بود؟ ابتدا در سیستان و سپس در خراسان بزرگ (خراسان کنونی؛ افغانستان ؛ تاجیکستان؛ ماوراءالنهر و ترکستان به سبک این آثار سبک خراسانی می گویند.	
۲۷	چرا به «سبک خراسانی» « سبک سامانی» هم می گویند؟ چون اوج این سبک در زمان سامانیان بوده است.	
۲۸	سبک خراسانی بر حسب زمان به چند دسته تقسیم می شود؟ سامانی ؛ غزنوی و سلجوقی	
۲۹	چند تن از شاعران معروف سبک خراسانی را نام ببرید. رودکی ؛ فردوسی ؛ ناصر خسرو ؛ عنصری و...	
۳۰	تلفظ «یک و هزار» به جای «یک و هزار» در مقایسه با زبان امروزه مربوط به کدام یک از ویژگی های سبک خراسانی است؟ ویژگی های زبانی	
۳۱	دو ویژگی از ویژگی های کتاب قابوسنامه را بنویسید (همان ویژگی های نثر در دوره غزنوی و سلجوقی است). 1- اطناب 2- تمثیل و استشهاد به آیات؛ احادیث و اشعار عربی 3- حذف افعال به قرینه 4- افزایش کاربرد لغات عربی	
۳۲	همه گزینیه ها از ویژگی های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است به جز : الف- اطناب ب- حذف افعال به قرینه ج- بهره گیری کمتر از لغات عربی د- افزایش کاربرد لغات عربی	
۳۳	همه شاعران مربوط به سبک خراسانی هستند به جز : الف- خاقانی ب- رودکی ج- فردوسی د- منوچهری	

ویژگی های سبک خراسانی در سه قلمرو «زبانی، ادبی و فکری» را در ابیات زیر یادآور شوید. (از هر قلمرو دو نمونه)	گل بخندید و باغ شد پدرام چون بُناگوش نیکوان شد باغ همچو لوح زمردین گشته ست گل سوری به دست باد بهار که تو را با من از مناظره ای ست	ای خوشا این جهان بدین هنگام از گل سیب و از گل بادام دشت همچون صحیفه ای ز رُخام سوی باده همی دهد پیغام من به باغ آمدم به باغ خُرام	صفحه 48 و 49 کتاب
در زمان سامانیان عمده ترین مرکز فرهنگی کجا بود؟	بخارا		۳۵
نثر کدام کتاب مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی نیست؟	الف- قابوسنامه ب- تاریخ بلعمی ج- تاریخ بیهقی د- سفرنامه ناصر خسرو		۳۶
همه گزینه ها از ویژگی های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است؛ بجز:	الف- اطناب ب- حذف افعال به قرینه ج- بهره گیری کمتر از لغات عربی د- افزایش کاربرد لغات عربی		۳۷
تحوّل اساسی شعر در سده های پنجم و ششم در چه زمینه هایی صورت گرفت؟	1- باز شدن دروازه های شعر فارسی به روی اندیشه های عرفانی 2- خروج شعر از دربارها و ورود به خانقاه ها 3- گسترش دامنه موضوعات شعر		۳۸
عوامل مهم پیشرفت زبان و ادب فارسی در سده های پنجم و ششم را بنویسید.	1- گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار 2- لشکر کشی ها و فتوحات غزنویان 3- توسعه مدارس و مراکز تعلیم		۳۹
پدیده های عمده ای را که برای زبان فارسی در سده های پنجم و ششم رخ نموده است بنویسید. صفحه 53 کتاب			۴۰
تحصیل علوم دینی و ادبی در مدارس عصر غزنوی و سلجوقی چه پیامدی داشت؟	1- میختگی زبان فارسی با واژگان عربی 2- آشنایی شاعران و ادیبان با زبان و ادبیات عربی		۴۱
زبان فارسی چگونه در هندوستان و آسیای صغیر راه یافت؟	زبان فارسی در پی لشکر کشی های متعدد محمود غزنوی به هندوستان راه یافت.		۴۲
سنایی و انوری چه تحوّل را در غزل ایجاد کردند؟	سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند؛ باعث شد که در قرن هفتم شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند و این نوع شعر فارسی را به اوج برسانند.		۴۳
شاعران معروف آذربایجان در سده های پنجم و ششم خاقانی و نظامی بودند.			۴۴
مرکز ادبی مهمی که در نیمه دوم قرن ششم؛ در شکل گیری شیوه خاصی از شعر فارسی مؤثر بود؛ حوزه ادبی فارس و نواحی مرکزی (عراق عجم) است.			۴۵
عراق عجم چه مناطقی از ایران را شامل می شد؟ اصفهان؛ همدان؛ ری؛ کرمانشاه و قزوین			۴۶

۴۷	یکی از شاعران حوزهٔ عراق عجم که در اواخر قرن ششم ظهور کرد و در تجدید سبک تأثیرگذار بود جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی است.
۴۸	از جمله شاعرانی که در قرن های پنجم و ششم دچار تحوّل روحی شدند و از دربارها کناره گرفتند دو مورد را نام ببرید. ناصر خسرو قبادیانی و سنایی غزنوی
۴۹	تحوّل روحی و معنوی سنایی چه تأثیری در شعر فارسی ایجاد کرد؟ تحوّل روحی و معنوی سنایی؛ آغازی برای دگرگونی عمیق در شعر فارسی گردید. آن چنان که به پیروی از وی بسیاری از شاعران به تصوّف و عرفان روی آوردند و از جمله شاعران بزرگی مانند عطار و مولوی ظهور کردند.
۵۰	مضامین برجسته شعر سده های پنجم و ششم را بنویسید. 1- حکمت و دانش و اندیشه های دینی 2- بدبینی شاعران نسبت به دنیا و بریدن از آن 3- شکایت از روزگار بیان ناخرسندی فرزاتگان از اوضاع زمانهٔ خود 4- طرح نابسامانی اجتماعی
۵۱	در قرن ششم و اوایل قرن هفتم نثر فارسی در حال پختگی و کمال است.
۵۲	عمده ترین دلایل توجه نویسندگان به فارسی نویسی در سده های پنجم و ششم را بنویسید. 1- گسترش عرفان و تصوّف 2- شکل گیری دولت سلجوقی و بهره گیری از دبیران و نویسندگان تربیت یافته در خراسان و عراق
۵۳	فصاحت و بلاغت چیست؟ تعریف کنید. صفحه 14 کتاب
۵۴	اصلی ترین ویژگی «نثر موزون» را بنویسید. استفاده از سجع های ساده
۵۵	سجع در نثر مانند قافیه در شعر است. «نثر موزون» را خواجه عبدالله انصاری به کمال رساند. کتاب تفسیر کشف الأسرار و عدّه الأبرار نمونه ای از «نثر موزون» است که تحت تأثیر خواجه عبدالله نوشته شد. نخستین نمونه «نثر مصنوع» کتاب «کلیله و دمنه» نوشته ابوالمعالی نصرالله منشی است. نثر مصنوع از اوایل قرن ششم در ادب فارسی شروع شد و در اواخر قرن ششم به کمال رسید. کتاب گلستان سعدی نمونهٔ عالی نثر مصنوع است.
۵۶	مهم ترین ویژگی های نثر مصنوع را بنویسید. 1- استفاده از آرایه های ادبی فراوان 2- استفاده از امثال و اشعار گوناگون عربی و فارسی 3- استفاده از اصطلاحات علمی
۵۷	چند نمونه از ویژگی های نثر دورهٔ سامانی را بنویسید. صفحه 50 کتاب ایجاز و اختصار در لفظ و معنا تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی کوتاهی جملات لغات کم کاربرد فارسی در مقایسه با دوره های بعد بهره گیری کمتر از لغات عربی

جعفر بگلو

همیشه دلتان شاد و لبتان خندان باد.



مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir